

Sex tänkande hattar

Verktyg för chefer och ledare i VGR

Ledartorget

Bakgrund och syfte

Vi är alla del av olika team. Ibland under en kort period, ibland under längre tid. Oavsett typ av team behöver vi reflektera över vårt uppdrag, våra roller och vårt samarbetsklimat.

Verktygen på Ledartorget är till för att hjälpa ditt team att bli mer kommunikativt, arbeta effektivare mot gemensamma mål, utveckla verksamheten tillsammans och bli mer medveten om kulturen som skapas i samspelet med varandra.

I varje övning anges hur lång tid den tar. Det anges också om övningen är enkel, medel eller utmanande att göra. Alla övningar går att genomföra fysiskt eller digitalt.

Tips för genomförande

Facilitator

Teamet kan själva utse en eller flera facilitatorer. Det kan vara en ledare eller en teammedlem. Om ni använder hybridmöten kan det vara bra att även använda en digital facilitator som har extra fokus på de deltagare som är med på länk.

Fysiskt, digitalt eller hybrid

Alla övningar går att genomföra fysiskt, digitalt eller som hybridmöten. Generellt kan ni vara fler personer som deltar om ni genomför den digitalt. Då kan deltagarna ge input och svara på frågor i chatten samtidigt som övningen pågår.

Material

I VGR kan vi använda programmen i Office365 för att samarbeta digitalt. Tänk på att kontrollera att rummet ni ska vara i har en whiteboard om övningen rekommenderar det. I vissa övningar rekommenderas användande av post-it lappar.

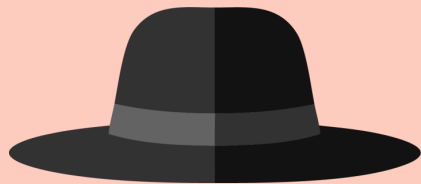

Tid: ca 60 minuter

Antal: 2+

Nivå: Enkel

Material: Whiteboard
eller papper och penna

Sex tänkande hattar

De sex tänkande hattarna är ett verktyg för kreativt tänkande som utvecklades av Edward de Bono. Varje hatt representerar olika tänkandestil eller perspektiv.

Du tänker dig att du har en viss hatt på dig, du behöver alltså inte införskaffa fysiska hattar. Genom att byta mellan dessa hattar kan du se ett problem från olika synvinklar och få nya idéer och insikter. De kan även användas som en effektiv mötesmetod. Tanken är att alla i mötet har samma hatt samtidigt. Den blå hatten bärs endast av den som håller i övningen.

Förberedelse

Ta fram en problemformulering och lägg med i inbjudan till övningen.

Exempel på problemformulering:

- Hur kan vi jobba med redaktionell utveckling?
- Vi behöver nya idéer för hur vi kan samarbeta bättre.

STEG 1 – Sätt scenen (5 min)

Beskriv övningen. Tryck på vikten av ett öppet och lärande förhållningssätt.

Sätt spelregler:

- Alla synpunkter är viktiga
- Alla är där för att lära
- Ta det inte personligt – gör det inte personligt
- Ställ öppna, undersökande frågor till varandra
- Avsluta inte utan att bestämma nästa steg tillsammans

Blå hatt

5 minuter

Den blå hatten representerar **processen för tänkande** och bärs av den som håller i övningen.

- När du bär den blå hatten ska du fokusera på att styra och organisera tänkandet. Man kan också kalla den för ordförande- eller moderatorshatten.
- Under den blå hatten kan du bestämma vilken hatt som ska användas härnäst eller vilken idé ni ska gå vidare med etcetera.
- Det är också vanligt att inleda ett möte med: "Vad är syftet med det här mötet?".

STEG 2 – Beskriv metoden (10 min)

Beskriv metoden och varför ni ska prova den. Se till att ni har en whiteboard eller liknande att skriva på. Var noga med att betona vikten av att undvika argumentation i den här övningen.

STEG 3 – Ta fram en fråga (5 min)

Ta fram en fråga som ni behöver komma vidare med men där ni inte vet exakt hur.

STEG 4 – Gröna hatten (10 min)

Börja med att använda den gröna hatten för att generera idéer. Så många som möjligt. Numrera dem i den ordning de dyker upp.

STEG 5 – Välj en av idéerna ni ska utvärdera (10 min)

Välj en av idéerna som ni vill utvärdera med de andra hattarna. Ni kan exempelvis ge alla deltagare 5 poäng att dela upp på de idéer ni har. Den idé som får flest poäng börjar ni med. Ni ska fortfarande inte argumentera.

STEG 6 – Gå igenom idén (20 min)

Gå igenom idén ni valt ut med en hatt i taget, utifrån beskrivningen av hattarna. Avsluta med den blå hatten och frågan: Vad är nästa steg?

STEG 7 – Avslutning (5 min)

Om ni vill och har tid tar ni nu den idé som fick näst mest poäng och gör samma sak med den. Alternativt bestämmer ni när nästa session ska äga rum. Tänk på att ni inte behöver använda alla hattar på alla möten.

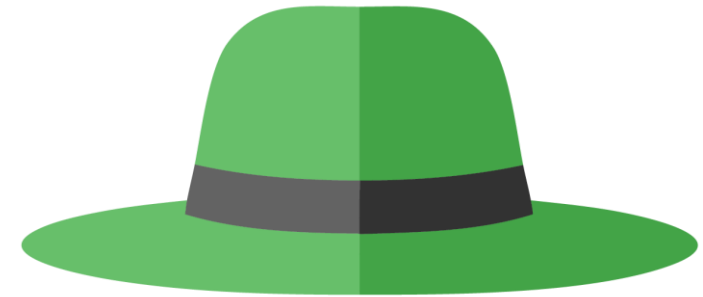

Grön hatt

10 minuter

Den gröna hatten representerar **kreativt tänkande**.

- När du bär den gröna hatten ska du fokusera på att generera nya idéer och lösningar.
- Här gäller det att avstå från alla typer av värderingar. Det handlar istället om att så frön. Eventuella invändningar sparar du till den svarta hatten.
- Det gäller att ha hatten på sig tillräckligt länge för att få fram några idéer, men inte för länge. Det är som traditionell brainstorming. Du kan prova med 10 minuter till att börja med.
- Hur-frågor är lämpliga.

Gul hatt

5 minuter

Den gula hatten representerar **optimistiskt tänkande**.

- När du bär den gula hatten ska du fokusera på möjligheter och fördelar.
- Du kan till exempel ställa dig frågan: "Vad är nyttan med den här idén?". Här kan du tänka utanför boxen, utan att behöva tänka på konsekvenser.
- En bra effekt med den gula hatten är att alla hjälps åt med att hitta fördelar. Det skapar ett bättre kreativt klimat än om man ska sitta och argumentera för en idé.

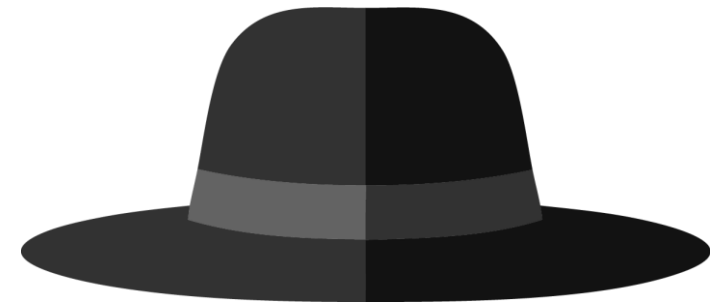

Svart hatt

5 minuter

Den svarta hatten representerar **kritiskt tänkande**.

- När du bär den svarta hatten ska du fokusera på problem och risker.
- Det är viktigt att inte ta den svarta hatten för tidigt, det kan strypa idéerna i sin linda.
Men rätt använd är den svarta hatten oundgänglig för exempelvis ett projekt.

Röd hatt

30 sekunder

Den röda hatten representerar **känslor och intuition**.

- När du bär den röda hatten ska du fokusera på hur du känner inför situationen.
- De Bono brukade säga att om man inte tar hänsyn till känslorna så kommer de fram ändå, förklädda till logik. Det vill säga att människor börjar argumentera istället för att bara säga hur det känns.

Vit hatt

5 minuter

Den vita hatten representerar **fakta och information.**

- När du bär den vita hatten ska du fokusera på objektiv fakta och statistik.
- Två frågor som du kan ställa under vita hatten:
  - Vilken information behöver vi?
  - Hur ska vi få tag i fakta?
- Även kostnader eller logistikfrågor tar du här.

